

Không đi không biết Đ. S. n...

Tác Giả: Tr n H ng Tâm
Thứ Ba, 06 Tháng 3 Năm 2012 17:01

Năm cuối Đ. i h c, năm tháng chúng tôi đ. c g i xu ng H i Phòng th c t p. C h i ngàn năm có m t đ. chúng tôi th c hi n gi c m “t m bi n Đ. S n”.

Th i đó, t m bi n là m t sinh ho t sang tr ng và xa x . Công chúng bình dân mi n B c ít dám nghĩ t i. Nh t là t m b i bi n Đ. S n, H i Phòng, thì ch có c y viên B chính tr , y viên trung ng, hay m t ch c v g i quan tr ng x p x , ho c nh ng chuyên gia Liên Xô m i có th th c hi n.

Đ. S. n

Kh rách áo ôm, ti u tu , nh ch nhác, năm tháng sinh viên chúng tôi cu i cùng đ n đ. c Đ. S n sau g n ba ti ng đ ng h đ p xe ng c gió t thành ph H i Phòng. V a ng p ghé c ng b i t m, thì b ch n b i m t t p c nh v , quân ph c màu c t ng a, đ i mũ kê-pi l i trai, quân hàm xanh trên ve áo, vai khoác AK báng g p, m t cau có c a ng i m c ch ng t áo b n kinh niên. Đáng đ i u h ng hách, h tra v n, b t hai th ng c n th trong nhóm chúng tôi ph i b ki ng ra khi nói chuy n. Th sinh viên, gi y căn c c c a t ng đ a tôi đ. c s m soi m t lúc lâu. R i ch ng có lý do rõ ràng, b n h đ i chúng tôi ra kh i khu v c v i l i đe đ a n u không tuân l nh s b b t giam, thu th sinh viên, và gi y c nh cáo g i v tr ng.

C năm đ a l n đ u trong đ i t n m t th y bi n, r t háo h c, nên dù b xua đ i, c m đoán,

Không đi không biết Đ S n...

Tác Giả: Tr n H ng Tâm
Thứ Ba, 06 Tháng 3 Năm 2012 17:01

chúng tôi v n tìm ra cách đ th c hi n cho đ c gi c m t m bi n c a mình. Th là c b n ch n m t gh nh đá h i b ng ph ng, n m xa khu v c có b o v , đ t m.

Tôi còn nh lúc v a ngâm mình xu ng n c, th ng ng i Thái Bình, ch c là xúc đ ng, tay n m ch t, t đ m vào ng c mình thum th p, m t ng a lên tr i, mi ng m o máu đ c th Xuân Di u, gi ng nh c m kích l n sám h i.

**“Anh không x ng là bi n xanh
Nh ng anh mu n em là...”**

“V t m cái tâm h n thi sĩ èo u t c i l ng c a mà cho chó nó g m,” th ng ng i Nam Đ nh gào lên không cho th ng Thái Bình đ c h t câu. “V t l n v i sóng to, gió l n, c nh bình rình r p... Bi n kh i hung hãn không ph i là ch n đ c th . Mà có bi t b i không h ? Không thì đ ng có ra xa, đ con b n gái mà kh i r t vào c nh m côi ng i yêu..” Th ng Thái Bình c t h ng không đ c th n a.

Gió m i lúc m t to, n c th y tri u dâng nhanh, nh ng con sóng b c đ u liên h i đ p vào vách đá. B ng đoi c n cào, xem ch ng s c ch ng đ không còn l i là bao, tôi l ng l ng trèo lên b ngh . M t ng i đàn ông trung tu i đang chặn bò g n đó, ghé l i b o: t m m t n i không có bãi cát r t nguy hi m vì bi n r t sâu, đ ch t đ i. Nh ng c n sóng to b t thình lình ho c đ y ng i ta đ p vào đá ng m, ho c xô vào vách núi, có th b ch n th ng. T m nh v y là m t s li u lĩnh đ n ngu xu n.

Tôi ch p nh n l i khuyên c a ông b ng cách m i ông m t đi u thu c, và kêu g i b n th ng trong nhóm nên k t thúc cu c vui, tr c khi chuy n b t tr c có th x y ra. Ng i đàn ông v a hút thu c v a đ c cho tôi nghe bài th sau đây:

**“Không đi không biết Đ S n
Đi r i m i th y không h n nhà
Đ S n v a n ng v a xa
Suy đi tính l i nhà v n h n”**

Không đi không biết Đ S n...

Tác Giả: Trn Hng Tâm
Thứ Ba, 06 Tháng 3 Năm 2012 17:01

Thoáng nghe, tôi thấy bài thơ mang dáng dấp của thơ “Bút Tre” đang rớt thõn hành nhõn ng quán cóc, vĩa hè khõp miõn Bĩc bĩy giõ. Ngõn ngõ giõn dõ, nhõp điõu nhõ nhàng, dõ đõ c, dõ hiõu, dõ nhõ, đõ c biõ t là tính mĩa mai rớt sâu cay. Vì vĩa, chõ mĩa t lõn nghe, đõ ng lõi luôn trong trí tôi.

Vài năm sau đó, nĩa mĩa t nhõ miõn Đông Nam Bĩ. Đõn nhõu õ mĩa t nhà ngõõ i quen, tình cĩa tôi đõõ c nghe lõi bài thơ trên nhõ ng khác đi có mĩa t chõ :

**“Không đi không biết Đ S n
Đi rĩa mĩa i thõ y không hĩa n đõ nhà
Đ S n vĩa a nõ ng vĩa xa
Suy đi tính lõi đõ nhà vĩa n hĩa n”**

Tôi không nhõn đõõ c cõõ i. Tôi cõõ i nhõ chĩa a bao giõ đõõ c cõõ i. Cõ bĩa n ngõõ i Nam không hiõu vì sao tôi cõõ i, mĩa t cõ ngõõ ch ra.

Cĩa đáng tõi, hĩa mĩa i vô Nam, nghe mĩa i ngõõ i nói “õ i đõ”, “giõ t đõ”, “ăn đõ”, “mua đõ cúng” tôi ngõõ ng chín cõ mĩa t, nghe riõ t mĩa i thõ y quen. Thõ t tình nĩa u bĩa n không lõn lên õ nông thôn miõn Bĩc thõ i xĩa, bĩa n sĩa khó cĩa m nhõn tài chõ i chõ tuyõ t cú mèo cĩa a ngõõ i sáng tác bài thơ õ y.

Đõu đuôi thơ này: Ngày xĩa ông bà mình vãn minh lõ ch thiõp, và tao nhĩa lõm. Hĩa không gĩa bĩa phõn sinh dĩa c cĩa a phõ n bĩa ng tên tĩa c, mà gĩa i là “Đõ”, nghe cho nó thanh. Hĩa n nĩa a, các cĩa ngày xĩa lõi không quá tôn trõ ng bĩa phõn này nhõ giõ i trõ ngày nay. Thành thõ nó thõõ ng bĩa đẽm ra mĩa lõ, và ví von vĩa i ngõ ý xĩa u, nhõ t là dùng đõ nguyõn rĩa a nhõ ng kĩa bĩa t hĩa o. Thí dĩa mĩa y bà trong xóm tôi thõõ ng hay chõ i nhõ ng đõ a bĩa trõ m mĩa, hoĩa c bĩa t trõ m gĩa cĩa a hĩa nhõ sau:

**“Cha tiên sĩa bĩa nhà mĩa,
Mĩa ăn gà nhà bà có khác gì mĩa ăn đõ bà”**

Kĩa trõ m xĩa a khi nghe lõi chõ i này thì nhõ c nhĩa lõm, kinh tĩa m lõm, phát ói phát mĩa a ra, không nuõ t nĩa i miõ ng thõ t gà. Nhõ ng trõ m thõ i nay mà nghe đõõ c cũng lõi rĩa này, hĩa n rĩa ng hĩa n sĩa

Không đi không biết Đố S n...

Tác Giả: Tr n H ng Tâm
Thứ Ba, 06 Tháng 3 Năm 2012 17:01

r t khoái chí vì c gà và đ đ u là hai món quý hi m mà ch có ai l m ti n nhi u c a m i đ c th ng th c.

Đ n đây h n b n hi u ra, thay đ i t “ ” thành “đ ”, đã làm bài th đ t đ n m c hoàn h o v cách ch i ch , r t chu ch nh c v nghĩa đen l n nghĩa bóng. Cách trào l ng, c i đ i đã đ t đ n m c ngh thu t, ch ng thua kém gì c Tú X ng.

Câu chuy n l i không đ ng ó. M y năm sau n a, tôi g p l i m t ng i b n cũ t H i Phòng vào Sài Gòn. Tôi h i thăm anh v b n Bính, núi Đ i, Ki n An, Tiên Lãng, Cát Bà, c t ch đ nh m nháp l i chút k ni m ng n ng i v đ t c ng H i Phòng nh ng ngày hàn vi c a tôi. Ng đầu, tôi l i đ c nghe bài th y t anh, nh ng không ph i ch khác đi m t ch :

**“Không đi không biết Đố S n
Đi r i m i th y không h n đ nhà
Đ S n nh chi c lá đa
Đ nhà nh chi c bàn là Liên Xô”**

Bàn là Liên Xô, to, n ng, dày- s n ph m t ng đ c a chu ng th i bao c p.
Kh i nói, tôi l i đ c đ p c i nh ch a bao gi đ c c i.

Cách ch i ch “Đ S n” và “đ nhà” r t tài tình v n đ c gi nguyên i hai câu đ u. Còn hai câu cu i, v i l i ví von so sánh v a táo b o, v a ng ng c là m t ch m phá đ n ngo n m c. Lá đa l n h n lá tre, lá mít, nh ng nh h n lá chu i. Lá đa khá to nh ng m ng manh, nh gió tho ng qua, h i h t qua loa, nh t nh o, v v n, phù phi m, ch ng th m vào đầu. Còn bàn là, sao không là bàn là Nh t, hay bàn là Đ i Hàn, mà l i bàn là Liên Xô. Bàn là Liên Xô ai không bi t v a to, v a d y, v a n ng, dùng đ n 220 Volt, c m vô là nóng li n, là đầu th ng đó, s xu t m t chút là cháy áo, b ng tay, l m còn b đ i n gi t cho toi m ng.

Ngh thu t trào l ng, ch i ch , m a mai, đ t đ n đ nh cao làm ng i ta c i s ng khoái. Nh ng v i nh ng thanh b ng liên ti p cùng v i nh ng nguyên âm a: đ nhà, lá đa, bàn là, đ ng nh nó đã làm cho ti ng c i to lên r i ch t ng n l i.

Không đi không biết Đố S n...

Tác Giả: Tr n H ng Tâm

Thứ Ba, 06 Tháng 3 Năm 2012 17:01

Nh ng khi r nh r i, trà d t u h u v i m y th ng b n cũ, chúng tôi v n đ c l i bài th này v i nh ng d b n khác nhau, v a đ gi i trí, v a đ c i đ i, v a đ nói x u v , v a đ n nh v . M y bà xem ra cũng r t khoái nghe các lão ch ng ngâm nga bài th này.

Bao năm tháng nh c nh n đã qua. Tôi đã đ c t m bi n Nha Trang, bi n Long H i, bi n Vũng Tàu. Không có v binh ngăn c n. Sóng bi n d t dào, gió bi n m n mòi th ng nh . Tr i đ t mêng mông, trai tài gái s c ph i mình trong n ng gió bao la c a bi n c . Nh ng ch a đ đầu tôi đ c nghe có nh ng v n th nh bi n Đ S n.

Không bi t tác gi c a nh ng bài th trên là ai, ng i vùng nào, nh ng ch c ch n nó đã đ c vi t ra t Đ S n, v Đ S n, đ m đ c h ng v c a bánh đa cua H i Phòng.